

Tekst 2 Regels voor de praatzieke burger

In een goede samenvatting (maximumscore 17 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen doorgenummerd.

22.1 maximumscore 2

(reden om het vrijuit spreken ter discussie te stellen)

- Het vrijuit spreken staat ter discussie omdat 1
- niet duidelijk is waar de grens ligt (aan vrijuit spreken) /
niet duidelijk is wat wel en niet gezegd kan worden 1

Opmerkingen

Geen punten toekennen aan formuleringen die ontleend zijn aan alinea 1.

Geen punten toekennen als alleen voorbeelden uit alinea 2 genoemd worden (beledigen om geloof, seksuele voorkeur etc.).

22.2 maximumscore 6

(visie Domela Nieuwenhuis en vier uitgangspunten)

- Door Domela Nieuwenhuis werd vrijuit spreken gezien als een van de hoogste principes (in het menselijk bestaan) 1
- De (vier) uitgangspunten van zijn visie waren 1
- vier van de volgende vijf: 4
  - burgers moesten hun meerderen durven aanspreken op fouten met als doel de maatschappij te verbeteren / de burger moest het als zijn plicht zien om vanuit een ondergeschikte positie openlijk de waarheid te spreken
  - wat iemand zegt, moest redelijk en verstandig zijn
  - gezag van bovenaf of buitenaf moest worden verworpen
  - oordelen moesten berusten op waarneming
  - het individu was de beste basis voor een goede samenleving (en mocht niet beperkt worden)

22.3 maximumscore 2

(ontwikkelingen gezagsverhoudingen)

- Vroeger was er sprake van verticale (en vanzelfsprekende/glasheldere/ duidelijke) gezagsverhoudingen 1
- tegenwoordig zijn de gezagsverhoudingen horizontaal (iets tussen burgers onderling) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22.4 maximumscore 3

(drie consequenties voor het vrijuit spreken)

- *drie van de volgende vier:* 3
  - Het vrijuit spreken is steeds minder gebonden aan spelregels.
  - Vrijuit spreken is vooral iets tussen burgers (en groepen burgers) geworden.
  - Het zoeken naar waarheid speelt nauwelijks een rol.
  - Steeds meer mensen zeggen wat ze denken.

22.5 maximumscore 3

(maatschappelijk probleem en ontstaan daarvan)

- Hierdoor 1
- doet zich een maatschappelijk probleem voor 1
- De democratie kan gevaar lopen / er bestaat het risico voor haatdragende taal door kwaadwillende mensen 1

22.6 maximumscore 1

(aanbeveling)

- *één van de volgende:* 1
  - Spelregels (voor het vrijuit spreken) zijn nodig om de democratie veilig te stellen.
  - Spelregels (voor het vrijuit spreken) zijn nodig om de schade binnen de perken te houden.

22.a Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting

Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

Zie de Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22.b Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting

Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten.

De toepassing van de aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

Schematisch:

201 - 220: 0 scorepunten aftrek;

221 - 225: 2 scorepunten aftrek;

226 - 230: 4 scorepunten aftrek;

231 - 235: 6 scorepunten aftrek;

236 - 240: 8 scorepunten aftrek;

etcetera, tot een maximale aftrek van 16 punten.